

Stepen informisanosti stanovnika Banata o zaga enju životne sredine

PAVLE M. RADANOV, Univerzitet Privredna akademija, Novi Sad
Fakultet za primenjeni menadžment,
ekonomiju i finansije, Beograd

Originalni nau ni rad
UDC: 316.654:504.5(497.113)"2016"
DOI: 10.5937/tehnika1603494R

Zaga enje dovodi do ozbiljnih zdravstvenih i geneti kih posledica, kao i reakcija organizma, i time problem zaga enja Banata postaje prioritet koji pred stanovnike Banata postavlja dilemu: ostati po cenu opstanka ili opstati uz angažovanje svih vidova gra anskog i seoskog mnjenja i inicijativa u pogledu podizanja ekološke svesti i stvaranja kontrolnih mehanizama koji e aktivno da sudeluju u ekološkoj sudbini Banata.

Ovim istraživanjem želeo sam da saznam koliko su stanovnici Banata upoznati sa navedenim ekološkim problemima i zaga enjem životne sredine. Istovremeno želeo sam da ukažem na to koliko zaga enje štetno deluje na sav živi svet.

Tokom istraživanja, prilikom prikupljanja podataka, upotrebljen je istraživa ki instrument anketa. Anketom je obuhva eno sto ispitanika. Anketirani su stanovnici Banata razli itog pola, starosnog doba i školske spreme. Prilikom ispitivanja koriš en je upitnik koji sadrži deset pitanja a koji je popunjavani deskriptivnom metodom.

Rezultati istraživanja ukazuju da bi ubudu e trebalo najviše pažnje posvetiti razvoju i podizanju ekološke svesti stanovnika Banata kroz permanentne edukacione programe o zaštiti životne sredine.

Ključne reči: ekološki problemi, zaga enje, životna sredina, anketa, Banat

1. UVOD

Procesom industrijalizacije i primenom agrotehni kih mera u Banatu se nažalost javlja problem zaga enja vazduha, voda, zemljišta i hrane. Zaga ivanje prouzrokuje narušavanje fizi kih, hemijskih i bioloških svojstava naše životne sredine koja tako izmenjena štetno deluje na sve nas [11].

Nekontrolisanim ispuštanjem štetnih materija iz pan eva kih fabrika Južne zone - HIP „Azotara“ Pan evo, Rafinerije nafte Pan evo, HIP „Petrohemija“ Pan evo i drugih izvora zaga enja u Banatu dolazi do zaga enja vazduha. U vazduh se, u velikim koli inama, ispuštaju raznovrsne i mnogobrojne štetne primese ija je emisija veoma velika, a to su: ugljenmonoksid (CO), ugljen-dioksid (CO₂), sumpor-monoksid (SO), sumpor-dioksid (SO₂), sumpor-vodonik (H₂S), azot-monoksid (NO), azot-dioksid (NO₂), amonijak (NH₃), benzen (C₆H₆), ugljovodonici (tolu-

en, metil-merkaptan), a , itd.

Sve ove primese imaju prefiks zaga iva a koji dovode do globalnih problema, a ne samo lokalnih [6]. U našoj sredini fabrike i drugi izvori zaga enja svojim otpadnim vodama zaga uju i naše reke [6].

Kruženjem materija u prirodi neizostavno se zaga uje i zemljište i to: poljoprivredno zemljište zbog nekontrolisane primene vešta kih ubriva i pesticida koji se koriste u poljoprivredi; zemljište koje se koristi za divlje deponije sa vrstnim otpadom; kao i zemljište koje ugrožavaju mnogi drugi zaga iva i sa svojim otpadnim materijama.

Sve napred navedeno dovodi i do zaga ivanja hrane jer biljke korenovim sistemom, koji nije selektivan u procesu apsorpcije, sa vodom iz zemljišta upijaju sve ono što im je ponu eno.

Tako se dolazi do toga da je i hrana zaga ena, a ljudi su poslednji lanovi u lancu ishrane i stoga sva ta zaga ivanja znatno uve ana hranom unose u organizam [4]. Posledice, svega što je napred navedeno, po ljude su: bolesti disajnih organa, kancerogene bolesti, slabljenje imuno sistema, alergije, katarakta o iju, konjuktivitis, pove ana smrtnost. Pored navedenih zdravstvenih posledica, javljaju se i mutagene i teratogene promene [1, 5].

Adresa autora: Pavle Radanov, Univerzitet Privredna akademija, Novi Sad, Fakultet za primenjeni menadžment, ekonomiju i finansije, Beograd, Nemanjina 4

Rad primljen: 26.04.2016.

Rad prihva en: 09.05.2016.

Stepen zaga enosti naše životne sredine znatno je pove an nakon bombardovanja 1999. godine. Tokom bombardovanja, u jednom danu istovremeno su bile bombardovane sve tri pan eva ke fabrike Južne zone, i tom prilikom došlo je do velike emisije štetnih materija. Tokom bombardovanja, i velike koli ine tok- si nih i štetnih materija izlivena su u reke i na zemljište u krugu pan eva kih fabrika Južne zone. Ovakvim zaga ivanjem ozbiljno su ugrožene podzemne vode, a voda koju pijemo iz gradskog vodovoda upravo se dobija preradom podzemnih voda [4, 10].

Zaštita životne sredine je od prioritetnog zna aja za spre avanje zaga ivanja vode za pi e posebno na izvorištima. Srbija se po rezervama pitke vode nalazi na solidnom 47. mestu u svetu [13, 14].

Na osnovu iznetih injenica jasno se name e za- klju ak da bi problem zaga ivanja Banata trebalo oz- biljno shvatiti. Stanovnici Banata prvenstveno bi tre- balo da budu obavešteni o tome da postoji na in i mere koje mogu da se koriste kako bi se smanjio stepen svih vodova zaga enja.

Da bi se u Banatu zaštitio vazduh mogu da se primene odre ene mere i to: tehni ko- tehnološke, bio- loške i zakonske. Primena navedenih mera trebalo bi da bude stalna i istovremena [8]. Vode mogu da se zaštite pre iš avanjem otpadnih voda. Zemljište može da se zaštititi primenom zakonskih mera u poljoprivredi, kao i smanjivanjem koli ina vrstog otpada, recikli- ranjem otpada i izgradnjom sanitarnih deponija.

Metodom recikliranja postiže se najbolji na in zaštite zemljišta od otpadaka kako sa ekološkog tako i sa ekonomskog aspekta [5]. Stanovnici Banata trebalo bi da se informišu putem medija i kroz permanentne edukacione programe kako bi nau ili da prepoznaju ekološke probleme, kako da deluju preventivno i kako da pokre u gra anske i seoske inicijative u cilju zaštite životne sredine i svog opstanka u ovakvim uslovima [9].

Programi edukacije o zaštiti životne sredine treba- lo bi da budu ozbiljno i stru no isplanirani i još oz- biljnije sprovedeni. Zna aj edukacije najbolje može da se uo i iz programa koji su sprovedeni u okviru zaštite stanovništva od side i iz programa o ponašanju u saobra aju. Takvim edukacijama spašeni su mnogi životi.

2. METODOLOŠKI OKVIR ISTRAŽIVANJA

Tokom istraživanja, prilikom prikupljanja poda- taka, koriš en je istraživa ki instrument anketa [7]. Glavna svrha istraživanja je da se prikupe informacije o tome koliko su stanovnici Banata upoznati sa eko- loškim problemima i zaga enjem životne sredine, koliko ozbiljno shvataju ekološke probleme i koliko su zadovoljni stepenom informisanosti od strane medija.

Rezultat istraživanja ine podaci koji su dobijeni na- kon obrade i analize podataka iz sprovedene ankete [2].

Anketno istraživanje je sprovedeno u periodu od 01.04.2016. godine do 20.04.2016. godine. Anketom je obuhva eno sto ispitanika – stanovnika Banata raz- li itog pola, starosnog doba i školske spreme jer sma- tram da prigodan uzorak ini sto ispitanika.

Prilikom ispitivanja koriš en je upitnik koji sadrži deset pitanja a koji je popunjavan deskriptivnom me- todom [3]. Cilj ove ankete je da saznam koliko su stanovnici Banata obavešteni o ekološkim problemima i zaga enju, koliko ozbiljno shvataju ekološke probleme i koliko su zadovoljni stepenom informi- sanosti o zaga enju i ekološkim problemima od strane medija.

3. ISTRAŽIVANJE INFORMISANOSTI STANOVNIKA BANATA O ZAGA ENJU VAZDUHA, VODA, ZEMLJIŠTA I HRANE I NIVOU OBAVEŠTENOSTI OD STRANE MEDIJA

3.1. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja - Nivo edukacije o zaga e- nosti životne sredine u Banatu, tj. nivo edukacije o zaga enosti vazduha, voda, zemljišta i hrane i nivo obaveštavanja od strane medija.

3.2. Metodološka osnova istraživanja

Cilj istraživanja - Utvrditi nivo edukacije o za- ga enosti životne sredine u Banatu tj. o pojavama zaga enja vazduha, voda, zemljišta i hrane. Zadaci istraživanja - Utvrditi da li su isti kvantumi saznanja o zaga enosti vazduha, voda, zemljišta i hrane kod anketiranih stanovnika Banata.

Hipoteti ki okvir istraživanja - Anketom koja je sprovedena u okviru ovog istraživanja postavio sam slede e hipoteze.

- Prva hipoteza - Najbolja obaveštenost anketiranih stanovnika Banata je o zaga enju vazduha u od- nosu na zaga enje voda i zemljišta.
- Druga hipoteza - Anketirani stanovnici Banata mi- sle da u organizam unose zdravu hranu.
- Tre a hipoteza - Ve ina anketiranih stanovnika Banata zna šta su aditivi.
- etvrta hipoteza - Postoji nezadovoljstvo anketi- ranih stanovnika Banata u pogledu nedostatka informacija o zaga enju i ekološkim problemima od strane medija.

3.3. Opis metode i primena

Tokom istraživanja, prilikom prikupljanja poda- taka, koriš en je istraživa ki instrument anketa [12]. Anketa je bila anonimna.

Anketno istraživanje je sprovedeno u periodu od 01.04.2016. godine do 20.04.2016. godine. Mesto anketiranja – gradovi Pan evo, Zrenjanin, Vršac i Kikinda, opštine Novi Knjaževac, Novi Be e j, Plandište i Bela Crkva.



Mapa br. 1. Banat

Anketom je obuhva eno sto ispitanika. Anketirani su stanovnici Banata razli itog pola, starosnog doba i školske spreme.

Prilikom ispitivanja koriš en je upitnik koji sadrži deset pitanja a koji je popunjavan deskriptivnom metodom. Pri formulisanju i odre ivanju pitanja nastojao sam da pitanja budu kratka i jasna.

Anketa je imala deset pitanja, a ona su:

- Da li ste upoznati sa ekološkom situacijom u Banatu?
- Da li znate koliko je zaga en vazduh u Banatu?
- Da li znate koliko su zaga ene vode u Banatu?
- Da li znate koliko je štetno UV-zra enje po zdravlje?
- Da li je zaga eno zemljište u Banatu?
- Da li je hrana koju unosimo zdrava?
- Da li znate šta su aditivi?
- Da li znate šta je genetski modifikovana hrana?
- Da li imate neke zdravstvene probleme zbog životne sredine u kojoj živite?
- Da li ste zadovoljni nivoom obaveštavanja medija o stepenu zaga enosti naše životne sredine?

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I ANALIZA DOBIJENIH ISTRAŽIVA KIH NALAZA

Nakon sprovedene ankete sakupljeni su anketni listi i nakon ega su formirane grupe na osnovu kategorija odgovora, a zatim je ura en tabelarni prikaz rezultata izjašnjavanja anketiranih stanovnika Banata.

4.1. Rezultati ankete

Pitanje broj 1: Da li ste upoznati sa ekološkom situacijom u Banatu?

Tabela 1. Kategorije odgovora ukupno %

DA	65	65 %
NE	10	10 %
DElimi NO	25	25 %
UKUPNO:	100	100 %

Na osnovu tabelarnog prikaza, može da se zaklju i da 65% ispitanika ima saznanja o ekološkoj situaciji u Banatu. To nije dobro, jer se name e pitanje: Kako sprovesti ekološke inicijative sa procentom stanovnika koji imaju saznanja o ekološkoj situaciji u Banatu? Može se pretpostaviti da ovi stanovnici Banata poseduju i odre enu ekološku svest u pogledu inicijativa i angažovanja za rešavanje odre enih ekoloških problema.

Analiziraju i postotak od 10% ispitanika, koji tvrde da nisu upoznati sa ekološkom situacijom, može da se zaklju i da navedeni procenat neupu enih stanovnika Banata nije zanemarljiv ve je poražavaju i i veoma je dobra opomena da u ovom okrugu ekologiji treba da se posveti mnogo više prostora.

Analiziraju i postotak od 25% ispitanika, koji daju iskazani stav da su delimi no upoznati sa ekološkom situacijom, može da se otvori polemika koji je kvalitet njihovih saznanja i na šta se odnosi to „delimi no“. Ako se po e od pretpostavke da ovi ispitanici imaju samo neka osnovna saznanja, neophodno je da se uvedu u program edukacije o zaštiti životne sredine.



Grafikon 1 - Grafi ki prikaz nivoa obaveštenosti o zaga enju vazduha, voda, zemljišta i hrane

Pitanje broj 2: Da li znate koliko je zaga en vazduh u Banatu?

Tabela 2. Kategorije odgovora ukupno %

DA	51	51%
NE	17	17%
DELIMI NO	27	27%
UKUPNO:	95	95%

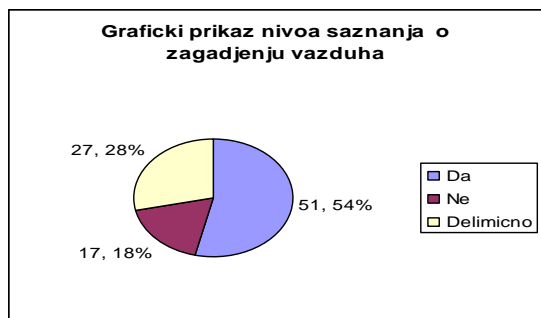
Bez odgovora je pet ispitanika.

Na osnovu tabelarnog prikaza, može da se zaključi da 51% ispitanika ima saznanja o zagaenju vazduha u Banatu. To nije dobro, jer se nameće pitanje: Kako sprovesti ekološke inicijative sa procentom stanovnika koji imaju saznanja o zagaenju vazduha u Banatu?

Analiziraju i postotak od 17% ispitanika, koji tvrde da nisu upoznati sa zagaenjem vazduha u Banatu, može da se zaključi da navedeni procenat neupu enih stanovnika Banata nije zanemarljiv i veoma je dobra opomena da u ovom okrugu ekologiji treba da se posveti mnogo više prostora.

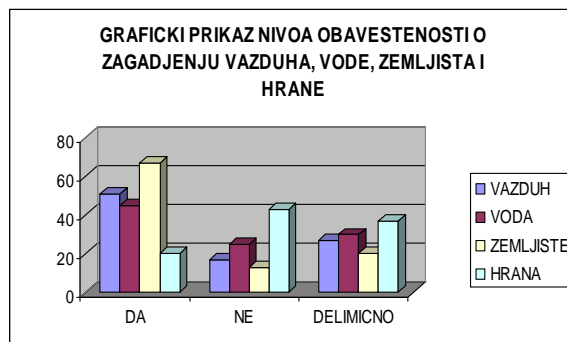
Analiziraju i postotak od 27% ispitanika, koji daju iskazani stav da su delimi no upoznati sa zagaenjem vazduha u Banatu, može da se otvori polemika koji je kvalitet njihovih saznanja i na šta se odnosi to „delimi no“. Ako se po e od pretpostavke da ovi ispitanici imaju samo neka osnovna saznanja, neophodno je da se uvedu u program edukacije o zaštiti životne sredine.

Tumaenjem kategorija odgovora jasno je da ve ina ispitanika poseduje osnovna saznanja (sumarno obuhvata eni odgovori anketiranih „da“ i „delimi no“ - 79%) o problemu zagaenosti vazduha. Ako detaljnije analiziramo tabelarni pregled odgovora, nameće se zaklju ak da postotak od 79% ispitanika nije optimalan. Uoava se da samo 51% anketiranih tvrde da poseduju saznanja o zagaenosti vazduha, što je zabrinjavaju e i neshvatljivo.



Grafikon 2 - Graficki prikaz nivoa saznanja o zagaenju vazduha

Pet ispitanika nije dalo odgovor, što može razli ito da se tuma i, i to: ili im je svega dosta; ili više ne e da sudeluju u pri ama; ili su ljuti što se ništa ne preduzima; ili me u njima možda ima onih koji su odgovorni za enormno zagaenje vazduha.



Grafikon 3 - Graficki prikaz nivoa obaveštenosti o zagaenju vazduha, voda, zemljišta i hrane

Prva hipoteza - Najbolja obaveštenost anketiranih stanovnika Banata je o zagaenju vazduha u odnosu na zagaenje voda i zemljišta.

Analizom dobijenih rezultata ankete može da se zaključi da prva hipoteza nije dokazana.

Ispitanici imaju najviše saznanja o zagaenju zemljišta 67%, zatim o zagaenju vazduha 51%, a nakon toga o zagaenju voda 45%.

Analiziraju i navedeni podatak o nivou saznanja o zagaenju zemljišta, vazduha i voda može da se zaključi da ispitanici – stanovnici Banata imaju najviše saznanja o zagaenju zemljišta jer je njihov interes motiv saznanja pošto žive u Vojvodini koja je kategorisana kao poljoprivredno podru je.

Pitanje broj 3: Da li znate koliko su zagaene vode u Banatu?

Tabela 3. Kategorije odgovora ukupno %

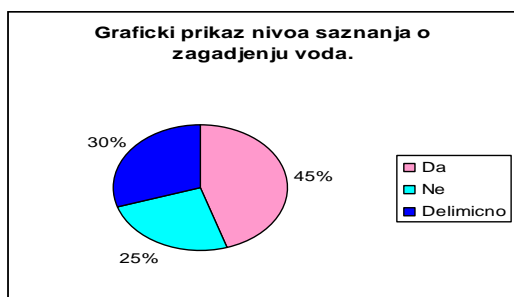
DA	45	45%
NE	25	25%
DELIMI NO	30	30%
UKUPNO:	100	100%

Na osnovu tabelarnog prikaza, može da se zaključi da 45% ispitanika ima saznanja o zagaenju voda u Banatu. To nije dobro, jer se nameće pitanje: Kako sprovesti ekološke inicijative sa procentom stanovnika koji imaju saznanja o zagaenju voda?

Analiziraju i postotak od 25% ispitanika, koji tvrde da nisu upoznati sa zagaenjem voda u Banatu, može da se zaključi da navedeni procenat neupu enih stanovnika Banata nije zanemarljiv ve je poražavaju i i veoma je dobra opomena da u ovom okrugu ekologiji treba da se posveti mnogo više prostora.

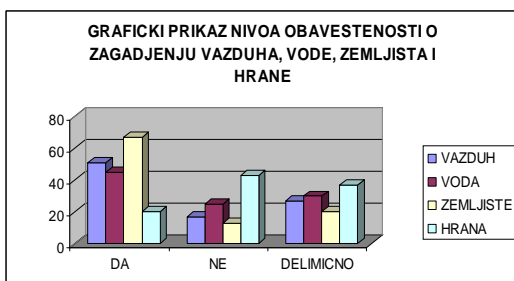
Analiziraju i postotak od 30% ispitanika, koji daju iskazani stav da su delimi no upoznati sa zagaenjem voda u Banatu, može da se otvori polemika koji je kvalitet njihovih saznanja i na šta se odnosi to „delimi no“. Ako se po e od pretpostavke da ovi ispitanici imaju samo neka osnovna saznanja, neophodno je da se uvedu u program edukacije o zaštiti životne sredine.

Tumačenjem kategorija odgovora jasno je da tri četvrtine ispitanika poseduje osnovna saznanja (sumarno obuhvaćeni odgovori anketiranih „da“ i „delimično“ - 75%) o problemu zagađenosti voda. Ako detaljnije analiziramo tabelarni pregled odgovora, nameće se zaključak da postotak od 75% ispitanika nije optimalan. Uočava se da samo 45% anketiranih tvrdi da poseduje saznanja o zagađenosti voda, što je zabrinjavajuće i poražavajuće. Ako se ovom broju doda i 30% ispitanika koji su delimično upoznati sa ovim problemom, onda 75% građana poseduje osnovna saznanja o ovoj pojavi. Kvalitet i obim saznanja svakako su različiti u ove dve kategorije ispitanika.



Grafikon 4 - Grafički prikaz nivoa saznanja o zagađenju voda

Analizom dobijenih rezultata ankete može da se zaključiti da ispitanici imaju najmanje saznanja o zagađenju voda 45%, zatim o zagađenju vazduha 51%, a najviše o zagađenju zemljišta 67%.



Grafikon 5 - Grafički prikaz nivoa obaveštenosti o zagađenju vazduha, voda, zemljišta i hrane

Pitanje broj 4: Da li znate koliko je štetno UV-zračenje po zdravlje?

Tabela 4. Kategorije odgovora ukupno %

DA	75	75%
NE	10	10%
DELIMI NO	15	15%
UKUPNO:	100	100%

Na osnovu tabelarnog prikaza, može da se zaključiti da 75% ispitanika ima saznanja o štetnosti UV-zračenja po zdravlje. Analiza navedenog podatka veoma ohrabruje jer pokazuje da je visok procenat ispitanika koji imaju saznanja o štetnosti UV-zračenja. Uočava se da 75% anketiranih tvrdi da imaju saznanja o štetnosti

UV-zračenja, što je postignuto dobrim informisanjem putem medija, koje traje već više godina unazad posebno u letnjim mesecima. To je prava potvrda ekološke angažovanosti i povećanja nivoa ekološke svesti stanovnika na ovu temu.

Analiziraju i postotak od 10% ispitanika, koji tvrde da nisu upoznati sa saznanjima o štetnosti UV-zračenja po zdravlje, može da se zaključiti da navedeni procenat neupućenih stanovnika Banata nije visok, ali pokazuje da bi bilo poželjno da se i neupućeni stanovnici uvedu u program edukacije o štetnosti UV-zračenja po zdravlje.

Analiziraju i postotak od 15% ispitanika, koji daju iskazani stav da su delimično upoznati sa saznanjima o štetnosti UV-zračenja po zdravlje, može da se otvori polemika koji je kvalitet njihovih saznanja i na šta se odnosi to „delimično“. Ako se pođe od pretpostavke da ovi ispitanici imaju samo neka osnovna saznanja, neophodno je da se uvedu u program edukacije o štetnosti UV-zračenja po zdravlje.

Tumačenjem kategorija odgovora jasno je da većina ispitanika poseduje osnovna saznanja (sumarno obuhvaćeni odgovori anketiranih „da“ i „delimično“ - 90%) o štetnosti UV-zračenja po zdravlje. Ako detaljnije analiziramo tabelarni pregled odgovora, nameće se zaključak da je postotak od 90% ispitanika zadovoljavajuć. Uočava se da 75% anketiranih tvrdi da poseduje saznanja o štetnosti UV-zračenja, što je dobro. Ako ovom broju dodamo i 15% ispitanika koji su delimično upoznati sa ovim problemom, onda 90% stanovnika poseduje osnovna saznanja o ovoj pojavi.

Pitanje broj 5: Da li je zagađeno zemljište u Banatu?

Tabela 5. Kategorije odgovora ukupno %

DA	67	67%
NE	13	13%
DELIMI NO	20	20%
UKUPNO:	100	100%

Na osnovu tabelarnog prikaza, može da se zaključiti da 67% ispitanika ima saznanja o zagađenju zemljišta u Banatu. Ovaj podatak je zadovoljavajuć i u pogledu obaveštenosti građana jer je njihov interes motiv saznanja pošto žive u Vojvodini koja je kategorisana kao poljoprivredno područje gde bitava budućnost proizvodnje zdrave hrane zavisi od zdrave životne sredine.

Analiziraju i postotak od 13% ispitanika, koji tvrde da nisu upoznati sa zagađenjem zemljišta, može da se zaključiti da navedeni procenat neupućenih stanovnika Banata nije zanemarljiv i veoma je dobra opomena da u ovom okrugu ekologiji treba da se posveti mnogo više prostora.

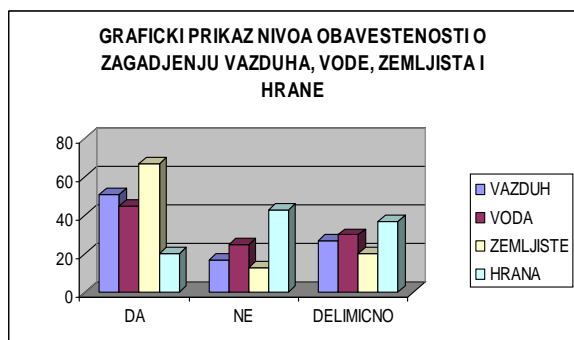
Analiziraju i postotak od 20% ispitanika, koji daju iskazani stav da su delimično upoznati sa zagađenjem

zemljišta u Banatu, može da se otvori polemika koji je kvalitet njihovih saznanja i na šta se odnosi to „delimi no“. Ako se po e od pretpostavke da ovi ispitanici imaju samo neka osnovna saznanja, neophodno je da se uvedu u program edukacije o zaštiti životne sredine.

Tuma enjem kategorija odgovora jasno je da ve ina ispitanika poseduje osnovna saznanja (sumarno obuhva eni odgovori anketiranih „da“ i „delimi no“ - 87%) o problemu zaga enosti zemljišta. Ako detaljnije analiziramo tabelarni pregled odgovora, name e se zaklju ak da postotak od 87% ispitanika nije optimalan ali je zadovoljavaju i. Uo ava se da 67% anketiranih tvrde da poseduju saznanja o zaga enosti zemljišta, što je relativno zadovoljavaju e u pogledu obaveštenosti stanovnika. Ako se ovom broju doda i 20% ispitanika koji su delimi no upoznati sa ovim problemom, onda 87% stanovnika poseduje osnovna saznanja o zaga enju zemljišta. Kvalitet i obim saznanja svakako su razli iti u ove dve kategorije ispitanika.

Analizom dobijenih rezultata ankete može da se zaklju i da ispitanici imaju najviše saznanja o zaga enju zemljišta 67%, zatim o zaga enju vazduha 51%, a nakon toga o zaga enju voda 45%.

Analiziraju i navedeni podatak o nivou saznanja o zaga enju zemljišta, vazduha i voda može da se zaklju i da ispitanici – stanovnici Banata imaju najviše saznanja o zaga enju zemljišta jer je njihov interes moiv saznanja pošto žive u Vojvodini koja je kategorisana kao poljoprivredno podru je.



Grafikon 6 - Grafi ki prikaz nivoa obaveštenosti o zaga enju vazduha, voda, zemljišta i hrane

Pitanje broj 6: Da li je hrana koju unosimo zdrava?

Tabela 6. Kategorije odgovora ukupno %

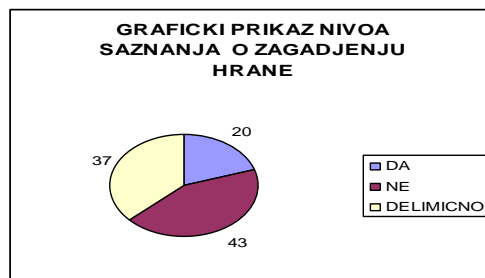
DA	20	20%
NE	43	43%
DELIMI NO	37	37%
UKUPNO:	100	100%

Na osnovu tabelarnog prikaza, može da se zaklju i da 20% ispitanika smatraju da je hrana koju unose u organizam zdrava. Ovaj podatak je zabrinjavaju i u pogledu obaveštenosti gra ana jer njihovo zdravlje

zavisi od njihovog saznanja o proizvodnji zdrave hrane i o hrani koju unose u organizam. Name e se pitanje: Kako sprovesti ekološke inicijative sa procentom stanovnika koji smatraju da je hrana koju unose u organizam zdrava?

Analiziraju i postotak od 43% ispitanika, koji tvrde da hrana koju unose u organizam nije zdrava, može da se zaklju i da navedeni procenat upu enih stanovnika Banata nije zanemarljiv ali je nedovoljan.

Analiziraju i postotak od 37% ispitanika, koji daju iskazani stav da su delimi no upoznati da je hrana koju unose u organizam zdrava, može da se otvori polemika koji je kvalitet njihovih saznanja i na šta se odnosi to „delimi no“. Ako se po e od pretpostavke da ovi ispitanici imaju samo neka osnovna saznanja, neophodno je da se uvedu u program edukacije o zaštiti životne sredine i proizvodnji zdrave hrane, jer delimi na saznanja o ovoj temi mogu da budu veoma štetna.

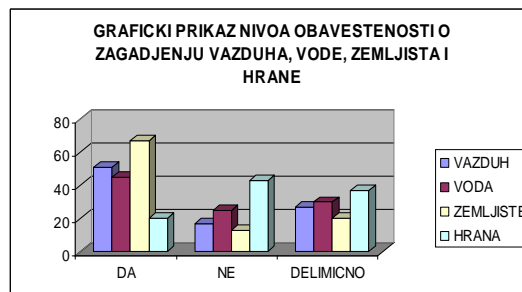


Grafikon 7 - Grafi ki prikaz nivoa saznanja o zaga enju hrane

Druga hipoteza - Anketirani stanovnici Banata misle da u organizam unose zdravu hranu.

Analizom dobijenih rezultata ankete može da se zaklju i da druga hipoteza nije dokazana.

Analizom dobijenih rezultata može da se zaklju i da 20% ispitanika smatra da je hrana koju unose u organizam zdrava, zatim da je 37% ispitanika delimi no upoznato, i da 43% ispitanika ima saznanja da hrana koju unose u organizam nije zdrava.



Grafikon 8 - Grafi ki prikaz nivoa obaveštenosti o zaga enju vazduha, voda, zemljišta i hrane

Analizom dobijenih rezultata ankete može da se zaklju i da ispitanici imaju najviše saznanja o zaga enju zemljišta 67%, zatim o zaga enju vazduha 51%,

pa o zaga enju voda 45%, i nakon toga o zaga enju hrane 43%.

Pitanje broj 7: Da li znate šta su aditivi?

Tabela 7. Kategorije odgovora ukupno %

DA	68	68%
NE	32	32%
UKUPNO:	100	100%

Na osnovu tabelarnog prikaza, može da se zaklju i da 68% ispitanika ima saznanja o tome šta su aditivi. Ovaj podatak je zadovoljavaju i u pogledu obaveštenosti stanovnika o tome šta su aditivi.

Analiziraju i postotak od 32% ispitanika, koji su se izjasnili da nemaju saznanja o tome šta su aditivi, može da se zaklju i da navedeni procenat neupu enih stanovnika Banata nije zanemarljiv s obzirom na štetnost aditiva po zdravlje ljudi jer je dokazano da su pojedini aditivi kancerogeni.

Tre a hipoteza - Ve ina anketiranih stanovnika Banata zna šta su aditivi.

Analizom dobijenih rezultata ankete može da se zaklju i da je tre a hipoteza dokazana.

Analizom dobijenih rezultata može da se zaklju i da 68% ispitanika ima saznanja o tome šta su aditivi a da 32% ispitanika nema saznanja o tome šta su aditivi.

Pitanje broj 8: Da li znate šta je genetski modifikovana hrana?

Tabela 8. Kategorije odgovora ukupno %

DA	64	64%
NE	36	36%
UKUPNO:	100	100%

Na osnovu tabelarnog prikaza, može da se zaklju i da 64% ispitanika ima saznanja o tome šta je genetski modifikovana hrana.

Ovaj podatak je zadovoljavaju i u pogledu obaveštenosti gra ana o tome šta je genetski modifikovana hrana s obzirom na injenicu da je re o pojmu sa kojim se susre emo poslednjih nekoliko godina.

Analiziraju i postotak od 36% ispitanika, koji su se izjasnili da nemaju saznanja o tome šta je genetski modifikovana hrana, može da se zaklju i da navedeni procenat neupu enih stanovnika Banata nije zanemarljiv s obzirom na štetnost genetski modifikovane hrane po zdravlje ljudi.

Pitanje broj 9: Da li imate neke zdravstvene probleme zbog životne sredine u kojoj živite?

Tabela 9. Kategorije odgovora ukupno %

DA	38	38%
NE	62	62%
UKUPNO:	100	100%

Na osnovu tabelarnog prikaza, može da se zaklju i da 38% ispitanika smatra da ima zdravstvene probleme zbog životne sredine u kojoj živi.

Na osnovu tabelarnog prikaza, može da se zaklju i da 62% ispitanika smatra da nema zdravstvene probleme zbog životne sredine u kojoj živi.

Pitanje broj 10: Da li ste zadovoljni nivoom obaveštavanja medija o stepenu zaga enosti naše životne sredine?

Tabela 10. Kategorije odgovora ukupno %

DA	14	14%
NE	86	86%
UKUPNO:	100	100%

Na osnovu tabelarnog prikaza, može da se zaklju i da su 14% ispitanika zadovoljni nivoom obaveštavanja medija o stepenu zaga enosti životne sredine.

Na osnovu tabelarnog prikaza, može da se zaklju i da 86% ispitanika nisu zadovoljni nivoom obaveštavanja medija o stepenu zaga enosti životne sredine.

etvrta hipoteza - Postoji nezadovoljstvo anketiranih stanovnika Banata u pogledu nedostatka informacija o zaga enju i ekološkim problemima od strane medija.

Analizom dobijenih rezultata ankete može da se zaklju i da je etvrta hipoteza dokazana. Analizom dobijenih rezultata može da se zaklju i da je 14% ispitanika zadovoljno nivoom obaveštavanja medija o stepenu zaga enosti životne sredine a da 86% ispitanika nije zadovoljno nivoom obaveštavanja medija o stepenu zaga enosti životne sredine.

4.2. Analiza rezultata

Prva hipoteza - Najbolja obaveštenost anketiranih stanovnika Banata je o zaga enju vazduha u odnosu na zaga enje voda i zemljišta.

Ispitanici imaju najviše saznanja o zaga enju zemljišta 67%, zatim o zaga enju vazduha 51%, a nakon toga o zaga enju voda 45%.

Analiziraju i navedene podatke o nivou saznanja o zaga enju zemljišta, vazduha i voda može da se zaklju i da ispitanici, stanovnici Banata, imaju najviše saznanja o zaga enju zemljišta što se može objasniti time da je poljoprivreda u Banatu zna ajna privredna grana i da se veliki deo stanovništva Banata bavi poljoprivredom kao osnovnom ili dopunskom delatnoš u.

Druga hipoteza - Anketirani stanovnici Banata misle da u organizam unose zdravu hranu.

Analizom dobijenih rezultata može da se zaklju i da 20% ispitanika smatra da je hrana koju unose u organizam zdrava, zatim da je 37% ispitanika de-

limi no upoznato sa nutritivnim svojstvima i kvalitetom hrane koju koriste u ishrani, a da 43% ispitanika ima saznanja da određena hrana koju unose u organizam nije zdrava.

Treća hipoteza - Većina anketiranih stanovnika Banata zna šta su aditivi.

Analizom dobijenih rezultata može da se zaključiti da 68% ispitanika ima saznanja o tome šta su aditivi a da 32% ispitanika nema saznanja o tome šta su aditivi.

četvrta hipoteza - Postoji nezadovoljstvo anketiranih stanovnika Banata u pogledu nedostatka informacija o zagađenju i ekološkim problemima od strane medija.

Analizom dobijenih rezultata može da se zaključiti da je 14% ispitanika zadovoljno nivoom obaveštavanja medija o stepenu zagađenosti životne sredine, a da 86% ispitanika nije zadovoljno nivoom obaveštavanja medija o stepenu zagađenosti životne sredine.

5. ZAKLJUČAK

Analizom dobijenih rezultata ankete može da se zaključiti da prva i druga hipoteza nisu dokazane, a da su treća i četvrta hipoteza dokazane.

Na osnovu iznetih činjenica jasno se nameće zaključak da bi problem zaštite životne sredine u Banatu, a i u celoj Srbiji, trebalo ozbiljno shvatiti. Stanovnici Banata trebalo bi da se informišu putem medija i kroz permanentne edukacione programe kako bi naučili da prepoznaju ekološke probleme, kako da deluju preventivno i kako da pokrenu građanske i seoske inicijative u cilju zaštite životne sredine i svog održivog opstanka u ovakvim uslovima. Programi edukacije o zaštiti životne sredine trebalo bi da budu ozbiljni i stručno isplanirani i još ozbiljnije sprovedeni. U definisanju i sprovođenju ovih programa vode u ulogu bi morale da imaju lokalne samouprave i organizacije civilnog društva koje deluju na teritorijama lokalnih samouprava i koje se bave zaštitom životne sredine.

LITERATURA

[1] Savić I, Terzija V, Ekologija i zaštita životne sredine, Zavod za udžbenike, str. 74 – 79, Beograd, 2003.

[2] Koen M. R, Neigel E. Uvod u logiku i naučni metod, Jasen, str. 235 – 238, Beograd, 2006.

[3] Pečur M, Milić V, Metodologija društvenih nauka, BMG štamparija, str. 158-169, Užice 2000.

[4] Rendić M. Životna sredina i komunalno uređenje grada Pančeva, Grafeks, Pančevo 1999. str. 39 – 43.

[5] Vuruna M, Zaštita životne sredine, Odbrana, str. 112 – 121, Beograd 2012.

[6] Dimkić M. A. Samoprečišćavanje i efekti filtracije podzemne vode, Zadužbina Andrejević, str. 125 – 139, Beograd, 2007.

[7] Havelka N, Kuzmanović B, Popadić D. Metode i tehnike socijalnopsiholoških istraživanja, Centar za primenju psihologiju, str. 97 – 110, Beograd 2004.

[8] <http://www.politika.rs/sr/clanak/310990/Srbija/Opstine-bez-ljudi-i-novca-za-ekologiju>. 17.11.2014.

[9] Radanov P. Planiranje razvoja gradova, Fakultet za primenjeni menadžment, ekonomiju i finansije, Beograd 2016.

[10] Radanov P. Restrukturiranje JKP Vodovod i kanalizacija Pančevo, 31. u Zbornik radova Stručnog skupa sa međunarodnim učesnicima „Vodovod i kanalizacija '10“, Savez inženjera i tehničara Srbije, str. 157 – 162, Divulbare 2010.

[11] Todić D, Ignjatić M, Katić M, Plavšić P. Nadležnosti i kapaciteti lokalne samouprave i organizacija civilnog društva za primenu evropskih standarda u oblasti životne sredine, Evropski pokret u Srbiji, str. 258, Beograd 2012.

[12] Milić V, Sociološki metod, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, str. 234 – 237, 1996.

[13] Pendić Z, Polak S, Lajnčević, Jovanović Lj, Makuc Z i dr. Obaveze i zadaci lokalne samouprave OCD u zaštiti životne sredine u postupku prijema Srbije u EU – Primer zaštite vode za piće, Tehnika (Kvalitet – IMS, standardizacija i metrologija), Beograd, No.6, str. 1075-1079, 2014.

[14] Pendić Z i dr. Primena Codex Alimentarius HACCP sistema u vodovodnim organizacijama, u Zbornik radova XII Međunarodne konferencije “Vodovodni i kanizacioni sistemi”, str. 293-300, Jahorina, Pale, 23-25. maja 2012.

[15] Anketa sprovedena u Banatu, Pančevo 2016.

SUMMARY

THE LEVEL OF ANWARENESS OF INHABITANTS OF BANAT OF ENVIRONMENTAL POLUTION

Of the pollution that leads to serious health and genetic consequences, as well as the reaction of the organism, and thus the problem of Banat becomes the priority before the inhabitants of Banat raises a dilemma: stay at the cost of survival or survive with the engagement of all forms of civil and seostkog opinion and initiatives in terms of raising environmental awareness and create control mechanisms that will actively engage in the environmental fate of Banat.

This research I wanted to find out how much the inhabitants of Banat to meet specified environmental problems and environmental zaga enjem. At the same time I wanted to remark on how much pollution adversely affects all the living world.

During the research, when collecting data, used the research survey instrument. Survey respondents is included in the table. Respondents are the inhabitants of Banat of different gender, age and academic qualifications. When examining used a questionnaire that contains ten questions and that the materials in the descriptive method.

The results suggest that in the future, you should have the most attention paid to development and raising environmental awareness through education of permanent inhabitants of Banat programs on the protection of the environment.

Key words: *environmental issues, pollution, environment, surveys, Banat*